

Vilhelmina heiðrað

Vilhelmina Larsen í Dali eigur stórt og fjølbroytt ríkiðomi at oysa av - og tað ger hon fegin. Leygardagin fekk hon Barnamentanarvirðislønina 1999 hjá Skúlabókasavnsfelagnum

Vilhelmina Larsen í Dali, millum bornini kend sum omman í Likkulikkuleia. Longu níggju ára gomul dugdi hon øll skjaldrini. Hvussu nógv, dugir hon ikki at siga, men fleiri og fleiri hon ikki hevur minst í nógv ár, koma enn fram fyri hana, og hon dugir tey raðið.

TURIÐ KJØLBRO

Sigur tú Vilhelmina Larsen í Dali, sigur tú eisini skjaldur. Og ovut. Vilhelmina telst millum tey fáu, ið enn hava henda stóra dýrgripin, sum skjaldrini eru, inni at sær dagliga, og sum vilja gera alt fyri, at tey ikki fara.

- Skjaldrini hava havt stóran týðning fyri upp-vaksandi ættarlið, ikki minst fyri meg og míni systkin. Eg eri bara ovur-fegin um, at eg eri so heppin, at eg kann føra tey víðari. Tað er mín skylda, og eg havi sagt við míni børn, sum duga tey flestu, at fóra tey ikki skjaldrini víðari, so fara tey, segði Vilhelmina Larsen í Dali í samrøðu í blaðnum fyri einum mánaði síðani.

Leygardagin fekk Vilhelmina Larsen Barnamentanarvirðislønina 1999 hjá Skúlabókasavnsfelagnum á almennari samkomu í hølunum hjá Grímu á Gamla Meiarinum í Havn. Í grundgevingini sigur nevndin fyri virðislønina, at Vilhelmina

fær virðislønina, tí hon í virki sínum í mong ár hevur vakt ans fyri føroyskum skjaldrum og barnaspølum, og fyri føroyskari barnamentan sum heild. Hon eigur stórt og fjølbroytt ríkiðomi at oysa av - og tað ger hon fegin. Vilhelmina dugir á sjáldsaman hátt at knýta ættarlið saman, og soleiðis er hon við at skapa flógvar latur og gera børn og eldri meiri sjónlig í samfelag okkara, har gerandisdagurin kann sýnast nakað ovbyrjaður.

Á knænum hjá pápanum

Skjaldrini hevur Vilhelmina lært frá pápa sínum. Og soleiðis greiddi hon frá í blaðnum herfyri:

- Eg havi fingið skjaldrini við móðurmjólkinum so at siga. Sungið varð fyri okkum, tá vit lógu í vogguni, vit vóru nanað, og eg minnst serliga lotturnar á knænum hjá pápa, har hann sang fyri mær. Vit fingi ein beiggja, tá ið eg var níggju ára gomul, og honum plagdi

eg at nana og syngja fyri.

- Vit hava frá okkara foreldrum fingið ein ómetaliga stóran arv. Hesin sangskatturin kann ikki metast ov høgt. Tað var ikki lisið so nógv í okkara heimi, tí arbeiðt var alla tíðina. Meðan pápi spann hevði hann kvæðabókina, sum abbin hevði skrivað við hond, liggjandi á bonkinum beint við rokkin, samstundis sum hann minti seg á ymsu kvæðarindini. Og tað vóru kvæði, ið høvdu fleiri hundrað orindi. Høddi fingi vit spennandi søgur um risar og trøll, og í kvæðunum er tað jú altíð tað góða sum vinnur á tí illa. Tað er ikki at samanbera kvæðini, vit hoyrdu sum børn, við kvæðini, ið verða kvæðin í dag.

Umhvørvið á Trøðni í Skálavík, har Vilhelmina og beiggjarnir vuku upp, var sum vera man tað gamla, føroyska, ið eyðkendi tíðina fyrst í öldini. Pápi Vilhelminu, sum var 22 ár eldri enn mamman, var heimamaður og seyðamaður. Í heiminum

var stór tradisjón fyri kvæðum, sangi, og seinni sálma-sangi.

- Tey gomlu í barnaheiminum hjá pápa lærdu honum skjaldrini, og tey lærdu tey somuleiðis frá teim gomlu í teirra barnaheimi.

- Tá ið vetrarkvöldini komu og myrkt var úti, fóru vit í ullina at arbeiða. Vit nappaðu, karðaðu og bundu, og tá ið høvdið á okkum smáu byrjaði at hanga, tók hann okkum upp á kneið og sang fyri okkum. Onkur heldur, at skjaldrini vóru fyrri at læra børnini stig, men tað minnst eg einki um. Hjá okkum vóru tey brúkt til at gera okkum rólíg, áðrenn vit lógu okkum um kvæðið. Nakrir fáir tónar upp og niður, og rólíg rútmá. Hesir lotturnar, tá ið vit vóru børn, ullin lá á gólvnum, hundarnir lógu uppi í henni, mamma og eg bundu meðan hini karðaðu og pápi spann, lærdu vit skjaldrini.

Carl Jóhan órógvar bókmentaliga støðuhýlin

Mentunargrunnur Studentafelagsins hevur givið út savn við hugleiðingum og greinum eftir Carl Jóhan Jensen, ið eitur Mentir og mentaskapur

Tekstirnir í savninum „Mentir og mentaskapur“ eru partvis hevd- og tíðarbundnar greinar og hugleiðingar, ið viðgera og knýta seg at lívinum á klettunum, gerandis sum heilagt

TURIÐ KJØLBRO

Carl Jóhan Jensen hevur meira enn eina ferð órógvað tann bókmentaliga støðuhýlin og aftur fyri fingið skulur yvir seg. Hvor minnst ikki kjakið fyri tveimum árum síðani, ið stóðst av úttálisi Carl Jóhans um kvinnubókmentir. Fyrsta greinin í savninum er júst um hetta evnið undir heitinum „Hugur, um hug, frá hugi, til hugs“.

Stubbarnir í savninum „Mentir og mentaskapur“ rógva eisini fram undir hetta at siga sína hugsan um bókmentir, men gera annars ikki stórvegis burtur úr júst hesum tætti. Drúgvasta greinin snýr seg um samfelag og mentasøgu, har frásøgu-maðurin saman við einum Virgálli fer íggjognum føroyska søgu og mentan.

Kendari millum fólk eru ivaleyst stubbarnir um Malakoff ella Koffin, tann vátliga íslenska fornfrøðingin, sum beint eftir seinna heimskríggj flýdd undan íslenskum tjóð-

veldi til Føroya at finna sær friðskjól. Hesir stubbarnir vórðu lisnir upp í sendingini Vetrarbreytini og eru í stóran mun viðmerkingar til politisku støðu Føroya. Teir varpa eitt huldudent lýsi yvir persónar og hendingar. Gerandiskjak er tað so ikki.

Tá ið Regin Dahl fylti 80 helt Carl Jóhan sermerktu røðu fyri honum, og hon er somuleiðis prentað. Røðarin fer sær krókar á leiðini og hartil síðulop, men kemur loksins til niðurstøðuna: - Ja, hatta er ein meinheftigur fani, hasin Dahlurin. Sagt í positivari merking.

„Mentir og mentaskapur“ er lögð til rættis og prentað á Hestprent. Savnið er 121 síður til longdar og kostar 120 krónur.